

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีการศึกษา 2565
 รหัสวิชา/ชื่อวิชา สค.245 สวัสดิการเด็กและครอบครัว Section 9000/01 (3 หน่วยกิต)
 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr.	อาจารย์ผู้บรรยาย	โทรศัพท์	e-mail	สถานที่ติดต่อ/ ห้องพัก
9000/01	อ.ดร. พัชชา เจิงกลิ่นจันทร์	096-9145949	patcha.jeung@gmail.com	507

ห้องเรียน / ช่องทางการเข้าห้องเรียนออนไลน์ (กรณีสอนออนไลน์)

วันพุธ เวลา 13.30 - 16.30 น. SC3-M17

2. วันและเวลาบรรยาย

ทุกวัน พุธ เวลา 13.30 - 16.30 น. ห้องบรรยาย SC3-M17

วันสอบ

สอบกลางภาค ไม่มี

สอบปลายภาค 13 ธันวาคม 2565 (เช้า)

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา Purposes of the course

1. เพื่อให้ให้นักศึกษาเข้าใจในความสำคัญของแนวคิดสิทธิเด็กในการพัฒนาเด็ก เยาวชน และครอบครัว
2. เพื่อให้ให้นักศึกษาเข้าใจในพลวัตการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีผลกระทบต่อครอบครัว บทบาทของครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว ปัญหาและความสำคัญของครอบครัวและเด็กที่มีต่อมนุษย์ ตลอดจนวิธีการและทรัพยากรต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมชีวิตครอบครัวให้มีความสุข ความมั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี
3. เพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของการจัดสวัสดิการเด็กและครอบครัว รูปแบบต่าง ๆ ของการจัดสวัสดิการเด็ก ตลอดจนหลักการและวิธีการจัดบริการสวัสดิการเด็กและครอบครัว เพื่อการแก้ไข ป้องกัน พัฒนาคุณภาพและพัฒนาเด็กและครอบครัว รวมทั้งการทำงานเพื่อการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในภาวะฉุกเฉิน
4. เพื่อช่วยให้นักศึกษาเข้าใจความเป็นมา ขอบเขตของบริการประเภทต่างๆ ในงานสวัสดิการครอบครัวและเด็กทั้งในและต่างประเทศ
5. เพื่อให้ให้นักศึกษาเข้าใจถึงบทบาทของงานสังคมสงเคราะห์ในงานสวัสดิการครอบครัวและเด็ก เพื่อสามารถปฏิบัติงานเบื้องต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. แนวสังเขปการบรรยาย Course Description

แนวคิดสิทธิเด็กและแนวคิดอื่นที่สำคัญในการจัดสวัสดิการเด็กและครอบครัว ความหมาย ขอบเขต วัตถุประสงค์ และความสำคัญของสวัสดิการเด็กและครอบครัว พลวัตการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวและสังคม ที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการเด็กและครอบครัว หลักการ รูปแบบ และลักษณะบริการสวัสดิการเด็กและครอบครัวของต่างประเทศและประเทศไทย บทบาทของหน่วยงานที่จัดบริการสวัสดิการเด็กและครอบครัวในประเทศไทย แนวทางการพัฒนาการจัดระบบสวัสดิการเด็กและครอบครัว บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ในงานสวัสดิการเด็กและครอบครัว ตลอดจนการทำงานสวัสดิการเด็กในภาวะฉุกเฉิน

Child rights and other important concepts in providing child and family welfare. Meanings, scope, objective and importance of child and family welfare; dynamics of change in family and society that affect the provision of child and family welfare; principles, formats and characteristics of child and family welfare service in Thailand and in other countries; roles of agencies that provide child and family welfare in Thailand; development trends of the provision of child and family welfare; roles of social workers in child and social welfare, as well as work on child welfare in emergency situation.

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. คุณธรรม จริยธรรม					2. ความรู้					3. ทักษะทางปัญญา			4. ทักษะความสัมพันธ์		5. ทักษะการวิเคราะห์					6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	1	2	3	4	5	1	2	3	4	
●		●	●		●			●		●			●			●					●	●		

6. กฎกติกา/เกณฑ์การตัดเกรด

การวัดผล

วิธีการวัดผล	สัดส่วนคะแนน
กิจกรรมในชั้นเรียน	20 คะแนน
รายงานหรือการศึกษาด้วยตนเอง (รายงานเดี่ยว)	20 คะแนน
รายงานกลุ่ม	20 คะแนน
สอบปลายภาค	40 คะแนน
รวม	100 คะแนน

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการ เรียนการสอน/ สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
<u>1</u> 10/08/2565	<ul style="list-style-type: none"> ● อธิบายแนวสังเขปลักษณะวิชา ➤ แนวการเรียนการสอน การประเมินผล แนะนำหนังสืออ่านประกอบในชั้นเรียน 	บรรยาย และแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน	<ul style="list-style-type: none"> ● นักศึกษาทราบถึงแนวสังเขปลักษณะวิชา และแนวการเรียนการสอน การประเมินผล แนะนำหนังสืออ่านประกอบในชั้นเรียน 	อ.ดร.พัชชา เจริญกลิ่นจันทร์
<u>2</u> 17/08/2565	<ul style="list-style-type: none"> ● ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว ➤ ความหมายและลักษณะของเด็กและครอบครัว ➤ พลวัตทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม ที่มีผลกระทบต่อโครงสร้างครอบครัว ชีวิตเด็กและสมาชิกในครอบครัว ➤ บทบาทและหน้าที่ของครอบครัว โครงสร้างของครอบครัวที่เปลี่ยนไป 	บรรยาย นำเสนอประเด็น และแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน	<ul style="list-style-type: none"> ● นักศึกษามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว 	อ.ดร.พัชชา เจริญกลิ่นจันทร์
<u>3</u> 24/08/2565	<ul style="list-style-type: none"> ● ความจำเป็นของสวัสดิการเด็กและครอบครัว ➤ ความสัมพันธ์ระหว่างสวัสดิการสังคม บริการสังคมและสวัสดิการเด็กและครอบครัว ➤ ความหมาย ความเป็นมา ขอบเขต และประเภทของงานสวัสดิการเด็กและครอบครัว ● แนวคิด ทฤษฎีสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชน 	บรรยาย นำเสนอประเด็น และแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน	<ul style="list-style-type: none"> ● นักศึกษาทราบถึงความจำเป็นที่ ต้อง มีสวัสดิการเด็กและครอบครัว ● นักศึกษาทราบถึงแนวคิด และทฤษฎีสำคัญในการพัฒนาเด็ก 	อ.ดร.พัชชา เจริญกลิ่นจันทร์

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการ เรียนการสอน/ สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ความหมายของการพัฒนาเด็ก เยาวชนและครอบครัว ผ่านแนวคิดต่าง ๆ ที่สำคัญ โดยเฉพาะแนวคิดสิทธิเด็ก ➤ พัฒนาการของแนวคิดสิทธิเด็ก และการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในเด็ก 			
4 31/08/2565	การวิเคราะห์ปัญหาเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อการพัฒนา	บรรยาย นำเสนอประเด็น และแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน	<ul style="list-style-type: none"> ● นักศึกษาสามารถวิเคราะห์เชื่อมโยงปัญหาเด็ก เยาวชน และครอบครัวกับสวัสดิการเด็กและครอบครัวได้ 	อ.ดร.พัชชา เจริญกลิ่นจันทร์
5 7/09/2565	การใช้นวัตกรรมทางสังคมสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว	แลกเปลี่ยนในชั้นเรียน	<ul style="list-style-type: none"> ● นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางสังคมสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว 	วิทยากร อ.ดร.พัชชา เจริญกลิ่นจันทร์
6 14/09/2565	<ul style="list-style-type: none"> ● การประเมินเด็ก และการประเมินครอบครัว <ul style="list-style-type: none"> ➤ การประเมินกาย-จิต-สังคม ➤ การประเมินสวัสดิภาพและความปลอดภัยของเด็ก ➤ การประเมินการทำหน้าที่ของครอบครัว ➤ การประเมินอื่น ๆ 	บรรยาย แลกเปลี่ยนในชั้นเรียน และฝึกการใช้เครื่องมือในชั้นเรียน	<ul style="list-style-type: none"> ● นักศึกษาทราบถึงการประเมินเด็ก และการประเมินครอบครัว 	อ.ดร.พัชชา เจริญกลิ่นจันทร์
7 21/09/2565	เครื่องมือในการทำงานกับเด็กและครอบครัว	บรรยาย แลกเปลี่ยนในชั้นเรียน และฝึกการใช้เครื่องมือ	<ul style="list-style-type: none"> ● นักศึกษารู้และสามารถใช้เครื่องมือในการ 	อ.ดร.พัชชา เจริญกลิ่นจันทร์

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการ เรียนการสอน/ สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
		ใช้เครื่องมือในชั้น เรียน	ประเมินเด็กและ ครอบครัวได้	
สัปดาห์การสอบกลางภาค 27-30 กันยายน 2565				
8 5/10/2565	<ul style="list-style-type: none"> บริการที่จะช่วยป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟูและส่งเสริม ความมั่นคงในเด็กและ ครอบครัวทั้งของรัฐและ เอกชนทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ <ul style="list-style-type: none"> ➢ บริการสำหรับเด็กที่อยู่ ในบ้านของตนเอง ➢ บริการอื่น ๆ สำหรับ ครอบครัวและเด็ก 	บรรยาย แลกเปลี่ยนใน ชั้นเรียน	<ul style="list-style-type: none"> นักศึกษาทราบถึง บริการที่จะช่วยป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟูและ ส่งเสริมความมั่นคงใน เด็กและครอบครัวทั้ง ของรัฐและเอกชนทั้ง ในประเทศและ ต่างประเทศ 	อ.ดร.พัชชา เจริญ กลิ่นจันทร์
9 12/10/2565	<ul style="list-style-type: none"> บริการที่จะช่วยป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟูและส่งเสริม ความมั่นคงในเด็กและ ครอบครัวทั้งของรัฐและ เอกชนทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ (ต่อ) การเลี้ยงดูทดแทนสำหรับเด็ก (Alternative care) 	บรรยาย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน	<ul style="list-style-type: none"> นักศึกษาทราบถึงการ เลี้ยงดูทดแทนสำหรับ เด็ก (Alternative care) 	วิทยากร อ.ดร.พัชชา เจริญ กลิ่นจันทร์
10 19/10/2565	หน่วยงานที่ให้บริการสวัสดิการ ครอบครัวและเด็ก ทั้งรัฐบาล และเอกชน และองค์กรระหว่าง ประเทศ	บรรยาย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน	<ul style="list-style-type: none"> นักศึกษาทราบถึง หน่วยงานที่ให้บริการ สวัสดิการครอบครัว และเด็ก ทั้งรัฐบาล และเอกชน และ องค์กรระหว่าง ประเทศ 	วิทยากร อ.ดร.พัชชา เจริญ กลิ่นจันทร์
11 26/10/2565	วิธีปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ และสวัสดิการเด็กในภาวะ ฉุกเฉิน (กรณีศึกษา)	บรรยาย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน	<ul style="list-style-type: none"> นักศึกษาทราบถึงวิธี ปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์และ 	

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการ เรียนการสอน/ สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
			สวัสดิการเด็กในภาวะ ฉุกเฉิน	
12 2/11/2565	กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องใน การทำงานกับเด็กและเยาวชน	บรรยาย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน	<ul style="list-style-type: none"> ● นักศึกษาทราบถึง กฎหมายสำคัญที่ เกี่ยวข้องในการทำงาน กับเด็กและเยาวชน 	
13 9/11/2565	การเรียนรู้การทำงานกับเด็ก เยาวชน และครอบครัวผ่าน กรณีศึกษา	บรรยาย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน	<ul style="list-style-type: none"> ● นักศึกษาได้เรียนรู้การ ทำงานกับเด็ก เยาวชน และ ครอบครัวผ่าน กรณีศึกษา 	
14 16/11/2565	เตรียมนำเสนอรายงานกลุ่ม	บรรยาย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน	<ul style="list-style-type: none"> ● นักศึกษาได้เรียนรู้การ ทำงานกับเด็ก เยาวชน และครอบครัว และได้ แลกเปลี่ยนกัน เรียน 	
15 23/11/2565	นำเสนอรายงานกลุ่ม ทบทวนและสรุปการเรียนการ สอน	บรรยาย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน	<ul style="list-style-type: none"> ● นักศึกษาได้เรียนรู้การ ทำงานกับเด็ก เยาวชน และครอบครัว และได้ แลกเปลี่ยนกัน เรียน 	

วันสุดท้ายของการเรียนการสอน วันที่ 23 พฤศจิกายน 2565

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียน ตัดเกรดอิงเกณฑ์ คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน

ช่วงคะแนน	เกรด
85 - 100	A
75 - 84	B+
65 - 74	B
55 - 64	C+
45 - 54	C
35 - 44	D+
25 - 34	D
0 - 24	F

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่นักศึกษามีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบ ตลอดจนดูคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน 7 วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

10.1 ตำราและเอกสารหลัก Required textbooks and materials

อัญมณี บุรณกานนท์. (2556). *วิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์เพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชน*.

กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2556

อภิญา เวชชัย. (2552). *การพัฒนาระบบคุ้มครองเด็กในสังคมไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

อภิญา เวชชัย และคณะ. (2553). *การพัฒนารูปแบบการฟื้นฟูสุขภาพเด็กและเยาวชน ในศูนย์ฝึก*

และอบรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :

บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2553.

อภิญา เวชชัย และคณะ. (2556). *การถอดบทเรียนการปฏิบัติงานทางสังคมสงเคราะห์ด้านการทำงาน*

กับเด็ก. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

10.2 เอกสารอื่นๆ Other materials

กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). *รายงานการ*

พัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2560. กรุงเทพฯ: กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

- กุลภา วจนสาระ. **ภาพและชีวิตครอบครัวในสังคมไทย.** (2554). รายงานวิจัยในชุดโครงการ ‘การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางประชากรและครอบครัว: ผลกระทบต่อสังคมไทยและทางเลือกเชิงนโยบาย’. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จงจิตต์ ฤทธิรงค์ และ สุภรต์ จรัสสิทธิ์. (2560). **สถานเลี้ยงเด็กในบริบทสังคมเมือง: พัฒนาการเพื่อความมั่นคงของชาติ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- ภูเบศร์ สมุทรจักร, ชีรนุช ก้อนแก้ว และริฎวัน อุเต็น. (2559). **ความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- มนสิการ กาญจนะจิตรา, กัญญาพัชร สุทธิเกษม และ รินา ต๊ะดี (บรรณาธิการ). (2560). **เมืองจันทบุรีจะสร้างครอบครัวได้อย่างไร : สมดุลชีวิตและงานของคนรุ่นใหม่.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- ยุพิน วรสิริอมร และคณะ (บรรณาธิการ). (2557). **การเกิดกับความมั่นคงในประชากรและสังคม.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- อารี จำปาภาย และคณะ. (2556). **ลูกๆ เป็นอย่างไรเมื่อพ่อแม่ย้ายถิ่น โครงการ CLAIM.** กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญ ฌ์ฐกร เพลท.
- Cheng, Tyrone C.; Lo, Celia C. (2018). Do social work education, job description, and cultural competence foster child welfare caseworkers' therapeutic alliances?. **Child & Family Social Work.** August 2018; 23(3): 435-442.
- Doyle, Celia. (2006). **Working With Abused Children.** 3rd Edition. BASW Practice Social Work. New York: Palgrave Macmillan.
- Jannah Hurn Mather, Patricia B. Lager. (2000). **Child welfare : a unifying model of practice.** Belmont, Calif. : Brooks/Cole.
- Mallette, Jacquelyn K.; Futris, Ted G.; Schramm, David G. (2018). Fostering a culture of family-centred care: Child welfare professionals' beliefs about fathers, family instability, and the value of relationship education. **Child & Family Social Work.** August 2018; 23(3): 354-363.